

Fra: Espen Granberg Johnsen[espen.granberg.johnsen@lillehammer.kommune.no]
Sendt: 30.08.2024 09:56:04
Til: Post Innlandetfylke[post@innlandetfylke.no]
Kopi: Kristin Hammershaug[kristin.hammershaug@lillehammer.kommune.no];
Tittel: Høringsinnspill skole- og tilbudsstruktur fra Lillehammer kommune

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Vedlagt er høringsinnspill fra Lillehammer kommune til sak om Høring - framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller

Saken ble behandlet i kommunestyret torsdag 29. august (sak 54/24).

Med vennlig hilsen
Espen Granberg Johnsen
Strategisk rådgiver Lillehammerregionen

Storgata 51, postboks 986, N-2626 Lillehammer
Tlf. + 47 61 10 77 00 | Mob. +47 951 36 894
www.lillehammer.kommune.no

Hørings svar - ny framtidig skole- og tilbudsstruktur i Innlandet (fra Lillehammer kommune):

Lillehammer kommune slutter seg til målsettingen om å lage en tilbudsstruktur som kan stå seg over flere år. Dette vil skape forutsigbarhet både for elever, skolen og for nærings- og arbeidsliv. Kommunen deler fylkesutvalgets betraktninger rundt konsekvensene av et synkende elevtall i videregående opplæring i årene som kommer. Dette vil ha både økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen og faglige konsekvenser for elevene. Det er et betydelig kompetansebehov innen en rekke bransjer, både i Innlandet generelt og for Lillehammerregionen spesielt. Når det samtidig blir færre elever i den videregående skolen vil dette måtte få konsekvenser både for struktur og tilbud. Samtidig må det presiseres at det er store forskjeller mellom de ulike regionene.

Den primære målsettingen for Lillehammer kommune er et best mulig samlet videregående tilbud til elever i hele Lillehammerregionen. Lillehammer kommune tar utgangspunkt i fylkeskommunens gjennomgang av objektive kriterier som tilsier at dagens skole- og tilbudsstruktur i regionen er en god og bærekraftig løsning. Lillehammer kommune kan støtte endringer i denne løsningen som samlet sett gir et bedret tilbud til elevene i regionen, og vil ikke støtte endringer som gir et svekket tilbud til elevene i regionen som helhet.

Sikre et bredt, stabilt og likeverdig tilbud

I Lillehammer-regionen er det en høy utnyttelsesgrad pr i dag, og som ventes å vedvare.

Av oversikten som framgår i kunnskapsgrunnlaget til høringen er det i hovedsak områdene rundt fylkets største byer som vil ha det mest stabile elevgrunnlaget i årene framover. Dette gir grunnlag for stabilitet i både struktur og tilbud i disse regionene. I en situasjon der knapphet på økonomiske og faglige ressurser gjør det nødvendig med endringer i skole- og tilbudsstruktur mener Lillehammer kommune det er nødvendig å prioritere både god bredde og volum i utdanningstilbudene. Dette lar seg lettest gjøre i områder der rekrutteringen til videregående skole er mest stabilt, og der forventet folketall er stabilt over tid. Det er også å forvente at med endringene som har kommet i opplæringsloven fra 1. august 2024 vil flere ta del i videregående opplæring. Her vil Lillehammer kommune særlig peke på

- Retten til å ta videregående opplæring helt til sluttkompetanse er oppnådd
- Retten til å velge på nytt fram til søknadsfristen i kalenderåret eleven fyller 19

- Retten til å ta flere fagbrev selv om et allerede er oppnådd eller om eleven har oppnådd studiekompetanse.

Disse nylig innførte rettighetene vil føre til at det er flere som kommer til å velge å søke seg til videregående opplæring og i andre løp enn det normerte enn hva fylkesutvalget/fylkeskommunedirektøren legger til grunn for elevtallsutviklingen.

Fordeling mellom studieforbereende og yrkesfag

I Lillehammer regionen er det et blandet arbeids- og næringsliv hvor det er viktig med en god fordeling mellom studieforbereende programmer og yrkesfag for å kunne rekruttere til alle næringer. Næringslivet uttrykker ønske om en bredere vifte innenfor yrkesfaglig utdanning.

Kommunene i regionen har samarbeidet med lokalt næringsliv for å belyse nåværende og fremtidig kompetansebehov. Innretning og utforming av det videregående skoletilbudet må ta hensyn til nærings- og arbeidslivets behov. Det er nødvendig med en kontinuerlig dialog med næringslivet i regionene om fremtidige kompetansebehov. Det uttrykkes blant annet viktigheten av en satsing innen flere yrkesfagretninger.

Tilbudet i Lillehammer-regionen bør også bygge opp særskilt kompetanse innenfor områdene språkfag, realfag og økonomi. Dette tilsier et behov for å satse videre på et bredt tilbud av ulike programfag i studieforbereende utdanningsprogram ved skolene i regionen.

Tilrettelegging for borteboende i Lillehammer-regionen:

Kommunene i Lillehammer-regionen har mye erfaring med elever og studenter som er borteboere, og som bor i våre kommuner for en kortere eller lengre periode mens de tar utdanning. Det være seg elever i de offentlige videregående skolene, elever ved de private videregående skolene og studenter ved høyskolen. Kommunene har gode erfaringer med og et etablert samarbeid med relevante aktører om ivaretagelse og tilbud overfor disse gruppene/ungdommene. Kommunen er åpne for en nærmere dialog om hvordan dette kan gjøres enda bedre i en situasjon der det legges til rette for flere elever i vår region. Det være seg om fylkeskommunen etablerer dette i egen regi eller i samarbeid med studentsamskipnaden, andre videregående skoler eller andre aktører. I vår region ligger det svært godt til rette for samarbeid med andre aktører som har en god tilrettelegging og en trygg ramme rundt et tilbud til borteboere.

Bygningsmasse, kapasitet og alternativ bruk av fylkeskommunens lokaler

Kommunene i Lillehammer-regionen har i større og mindre grad pågående liknende prosesser som fylkeskommunen har med tanke på framtidig struktur for å løse ulike tjenestebehov. Pr i dag framgår det ikke som klart synlige behov for eller ønsker om å overta eller ta i bruk eventuell fylkeskommunal bygningsmasse. Dette vil kunne endre seg over tid, og dette er et spørsmål man eventuelt må komme tilbake til en nærmere vurdering av når det aktualiseres. Pr i dag er det ikke et aktuelt tema.

Vi konstaterer for øvrig at det vurderes at både tilstand, tilpasningsdyktighet og egnethet for bygningsmassen ved de videregående skoene i regionen i all hovedsak vurderes som god. Dette gir et godt utgangspunkt og en god fleksibilitet for videre faglig utvikling.

Modeller og alternativer

Høringsinstansene er bedt om å uttale seg om alle deler av saken som er utarbeidet som grunnlag for fylkesutvalgets vedtak. Saken gir en god og realistisk beskrivelse av relevante forhold for framtidig skole- og tilbudsstruktur. Det være seg framtidig kompetansebehov, folketallsutvikling, arbeidskraftanalyser mv. Saken har imidlertid også, etter kommunens mening, mangelfulle vurderinger på ulike områder.

Kriteriesettene

Lillehammer kommune viser til kriteriesettene som ligger til grunn for vurderingene fra Fylkeskommunedirektøren/Fylkesutvalget. Kriteriesettene beskriver hva fylkeskommunen mener kreves for å ha et bærekraftige og fremtidsrettet tilbud. I Lillehammer-regionen tilfredsstillers begge de to videregående skolene og de tre skolestedene kriteriene som er satt. Det er derfor ikke en selvstendig grunn til å endre tilbuds- eller skolestruktur i regionen basert på kriteriene som er lagt til grunn i vurderingene fra fylkeskommunens side. Snarere tvert imot, taler det objektive kriteriesettet for at de tre skolestedene videreføres med dagens tilbudsstruktur og at det heller vurderes hvilke øvrige utdanningsprogram som kan legges til regionen.

Demografi og elevtallsutvikling

I saksframstillingen fra fylkeskommunedirektøren framgår det at forventet antall 16-18 år i Lillehammer-regionen var 1224 i 2023. Dette i henhold til Grunnskolens Informasjonssystem. Det faktiske antallet 16-18-åringene viste seg, ifølge SSB, å være 1386. 1.januar 2024 var tallet ifølge SSB 1408.

Lillehammer-regionen er en av tre regioner i fylket som har hatt vekst i antall 16-18-åringene de siste 5 årene (1,4%). De øvrige er Sør-Østerdal og Hamarregionen. Det er store variasjoner mellom regionene, og de endrer seg raskt.

Statistisk sentralbyrå (SSB) sine befolkningsframskrivninger viser at det bare er Lillehammerregionen, i tillegg til Hamar-regionen, som vil ha et stabilt folketall i aldersgruppen 0-19 år i løpet av 2030-tallet. I øvrige regioner forventes en tilbakegang. Premisset som er lagt til grunn i saken om framtidig skole- og tilbudsstruktur er behovet for å tilpasse skoletilbudet til faktisk elevtallsutvikling. En eventuell nedskalering av tilbudet i regioner med stabil og positiv elevtallsutvikling vil innebære en ytterligere forverring av den økonomiske bærekraften.

Lillehammer kommune mener derfor det ikke kan legges som et premiss at alle regionene må endre eller nedjustere tilbudet. I regioner der folke- og elevtallet vil være stabilt eller i vekst, bør det heller tilrettelegges for en utvidelse av utdanningstilbudet.

Tilbud og behov i Lillehammer-regionen

I dag er det totalt 4 av 15 utdanningsprogram som ikke tilbys i regi av fylkeskommunen i Lillehammer-regionen. Lillehammer-regionen bør styrkes med tilbud som kan imøtekomme et eksisterende og framtidig kompetansebehov i regionen, og som kan sikre en økonomisk rasjonell drift for fylkeskommunen. Det anbefales derfor at tilbudet i regionen styrkes ved for eksempel å tilby utdanning innen medier og kommunikasjon.

Tilbudene som ikke vil gis i regionen er da naturbruk og håndverk, design og produktutvikling. Lillehammer kommune aksepterer at det ikke er grunnlag for å etablere disse utdanningsprogrammene i vår region. Tilbud innen musikk, dans og drama vil være ivaretatt i privatskole. I tillegg har regionen et privatskoletilbud innen toppidrett i regi av NTG, i tillegg til det offentlige idrettstilbudet ved Gausdal videregående skole. Samlet ville dette gi et tilbud i regionen som vil være viktig for å dekke nåværende og framtidig kompetansebehov.

Spørsmål om flytting

For Lillehammerregionens del er det foreslått å enten styrke Gausdal videregående skole ved å flytte halve tilbudet innen påbygning fra Lillehammer videregående avdeling Nord til Gausdal, eller å legge ned Gausdal videregående skole, og flytte alt tilbudet der til Lillehammer videregående skole. Det framstår imidlertid uklart, basert på saken, hvilke vurderinger som ligger til grunn for forslagene, og hvilke konsekvenser dette vil ha, det være seg både faglig og økonomisk, samt andre forhold, som f.eks. skoleskys, tilgang på hybler, kapasitet ved andre arenaer som blir berørt, alternativ bruk etc.

Lillehammer kommune er enig i at det forløpende må vurderes om fordelingen av tilbud mellom skolesteder er optimal. Samtidig har flytting av tilbud en økonomisk, faglig og samfunnsmessig kostnad. Dersom tilbud skal flyttes fra et skolested til et annet, må det vises til konkrete positive synergier og forbedringer av kvalitet i undervisningstilbudet som oppnås ved ny lokalisering, og som samlet sett er større enn de tilsvarende synergiene på nåværende lokalisering. Det må også kunne vises til at forbedringene som oppnås oppveier flyttekostnaden.

Flytting fra Lillehammer til Gausdal

Lillehammer kommune vil kommentere to konkrete fremsatte alternativer for flytting av tilbud fra Lillehammer til Gausdal:

Påbygning

Lillehammer kommune støtter fylkeskommunens vurdering av at det er et godt og bærekraftig fagtilbud som gis på Gausdal videregående skole i dag, og ser ingen grunn til å flytte tilbud fra Lillehammer til Gausdal.

Påbygningstilbudet på Lillehammer vgs er et svært vellykket program med omfattende samarbeid og synergier mot andre tilbud på skolen.

Forslaget fremstår ikke å ha noe annet formål enn å tilgodese et skolested. Det er kun et lite antall av dagens elever på påbygning som har bosted Gausdal, og de aller fleste berørte elevene vil derfor få økt reisevei.

Helsefag

Helsefagtilbudet på Lillehammer videregående fremstår som et bærekraftig og populært tilbud i dag. Omfanget er såpass stort at fagmiljøet er bærekraftig i seg selv. Dersom det flyttes i sin helhet som et treårig løp, vil det kunne fungere som et selvstendig fagmiljø også i Gausdal.

Det antas å være noe synergier mot andre fag på nåværende lokasjon, og det er grunn til å tro at det vil bli mindre av dette om det flyttes. De fleste elevene får økt reisevei ved en eventuell flytting.

Det er ikke mulig å se noen positive effekter for undervisningstilbud eller elever ved en flytting. Forslaget fremstår kun å ha til hensikt å tilgodese et skolested

Andre alternativer for flytting fra Lillehammer til Gausdal

Lillehammer kommune kan heller ikke se at det er andre alternativ for flytting av undervisning fra Lillehammer til Gausdal som gir et bedret helhetlig undervisningstilbud i regionen, eller et bedret tilbud til elevene. På bakgrunn av den informasjonen som er tilgjengelig, mener Lillehammer kommune derfor at det ikke er grunnlag for å flytte tilbud fra Lillehammer til Gausdal.

Flytting fra Gausdal til Lillehammer

Lillehammer kommune vil gjenta at vi ikke støtter en flytting av tilbud fra Gausdal til Lillehammer dersom dette samlet sett gir et svekket faglig tilbud til elevene.

Tilbudet om studiespesialisering med idrettsfag er et viktig tilbud med stor søkning, som på en god måte utfyller toppidrettstilbudet på NTG og toppidrettssatsingen på HINN. Lillehammer kommune mener at dagens idrettstilbud som gis ved Gausdal videregående skole, Pierre de Coubertin oppleves som et godt tilbud for elever i regionen. Gausdal videregående skole har god tilgang på idrettsanlegg, både på skolens område og i umiddelbar nærhet.

Alternative opplæringsmodeller

Fjernundervisning

Høringsdokumentet har en omfattende gjennomgang av ulike modeller for fjernundervisning. Retten til videregående opplæring er styrket gjennom endringene i opplæringsloven som er gjeldende fra 1. august 2024. Lillehammer kommune deler fylkeskommunedirektørens vurdering av ambisjoner og innretning for omfanget av nettundervisning i den videregående skolen. Lillehammer kommune mener et bredt tilbud av ulike programfag ved de videregående skolestedene i regionen kan gjøres

tilgjengelig for flere gjennom et tilbud om fjernundervisning. Det bør også legges til rette for at elever som ønsker å forbedre sine karakterer i enkeltfag bør få slik mulighet gjennom nettskole og fjernundervisning.

Styrke laget rundt eleven

Elevtjenesten

Laget rundt eleven, er viktig. Lillehammer kommune vil særlig trekke fram tilgjengelighet til helsesykepleier. Tidligere var det et spleiselag mellom Oppland fylkeskommune og kommunen knyttet til stillingsressurs for slik funksjon. For å kunne opprettholde og for å imøtekomme elevenes behov for tilgjengelighet bør Innlandet fylkeskommune vurdere en slik ordning igjen.

***Tilgang på idrettsanlegg i Lillehammer**

Fylkeskommunen har kontaktet Lillehammer kommune for å avklare tilgang på idrettsfasiliteter ved en eventuell flytting av idrettsfag fra Gausdal til Lillehammer. Det er også gjennomført et møte om temaet for å avklare hvilke spørsmål fylkeskommunen ønsker besvart i høringsuttalelsen. Disse spørsmålene blir overordnet besvart her.

Dersom flytting fra Gausdal til Lillehammer skulle bli aktuelt, vil Lillehammer kommune så langt det lar seg gjøre bidra til et samarbeid om anlegg og fasiliteter for å finne gode løsninger for fylkeskommunen og den videregående skolen

Lillehammer har mange idrettsanlegg og fasiliteter for en rekke ulike idretter. Dette omfatter hallidretter, idrett på snø og is, idrett på barmark, friidrett, fotball, vannsport med mer. Det er omfattende bruk av anleggene i kommunen. Det er begrenset hvor mye kapasitet som er tilgjengelig. Spesielt er det begrensninger i ledig hallkapasitet. Det vil derfor være behov for en videre dialog rundt bruk av ledig kapasitet, om frigjøring av kapasitet og om økning av kapasitet.

Det er aktuelt for Lillehammer å bygge ny hallkapasitet. Lillehammer kommune har egne behov som må dekkes i nær fremtid, og både Olympiaparken og NTG vurderer ytterligere behov. Sett fra kommunens side vil det kunne være aktuelt å vurdere ett eller flere felles prosjekt sammen med fylkeskommunen og eventuelt andre. Et slikt samarbeid vil kunne gi bedre fasiliteter, økt kapasitetsutnyttelse og dermed økt kostnadseffektivitet for alle parter.

Oppsummering:

- Lillehammer-regionen bør ha et bredest mulig og best mulig videregåendetilbud til elever i regionen som helhet. Tilbudet bør forbedres som del av prosessen.
- Lillehammerregionen er en sentral byregion i Innlandet. Det må være en målsetting for prosessen at det samlede tilbudet i regionen blir mest mulig komplett og holder et faglig nivå på linje med de beste videregåendetilbudene i landet. Tilbudet i vår region bør blant annet kompletteres med programmet medier og kommunikasjon.
- Det må bygges opp sterke kompetansemiljøer og spissede tilbud i fylket der det er grunnlag for det. Tilbudet i Lillehammerregionen bør bygges opp til særskilt kompetanse innenfor områdene språkfag, realfag og økonomi.
- Det spissede undervisningstilbudet i Lillehammerregionen (og de andre byregionene) bør være tilgjengelig for hele fylket som fjernundervisning.
- Det samlede undervisningstilbudet i Lillehammerregionen bør være tilgjengelig for hybelboere fra hele fylket. Det bør derfor legges til rette for hybelboere i regionen i samarbeid med studentsamskipnaden, andre videregående skoler eller andre aktører.
- Fylkeskommunen har gjort en vurdering basert på objektive kriterier for bærekraftige skolesteder, og samtlige skolesteder i regionen oppfyller kriteriene slik de er. Det er derfor ikke selvstendig faglig behov for å endre skolestedstrukturen eller flytte tilbud mellom skolesteder.
- Uansett hvilken struktur fylkeskommunen beslutter, vil Lillehammer kommune være en imøtekommende vertskommune, og legge til rette for best mulig løsninger og utvikling av tilbudet i regionen.